

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

-

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

§ 49a-d. Ehdotus on lähtökohtaisesti aika kiistelty ns Flandersin malli, jossa kunnille annettaisiin oikeus toteuttaa asukkaiden pakkausjätteiden kiinteistökeräys ja laskuttaa pakkaustuottajilta 80 % menoista. Luonnoksessa esitetty kuntien ja tuottajayhteisön yhteistoiminta kirjataan ja toteutetaan siten, että tuottajille aiheutuvat kustannukset sovitaan materiaaliakohtaisesti, läpinäkyvästi, aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja kaikki epäsuorat kustannukset esim. keräysastiat, poissulkien. Maksuperusteet eivät saa ylittää todellisia kustannuksia, jotka ovat tarpeen kustannustehokkaan palvelun tarjoamiseksi (vrt. 49 b§ perustelut). Muoviteollisuus ry huomauttaa, että kuntakeräyksen kustannusten muovipakkaajan näkökulmasta pitää perustua asianmukaisesti kerättyyn ja kierrätysjärjestelmään toimitettuun muovipakkaukseen ja tuottajan, jonka tuotteita ei alunperinkään toimiteta kotitalouksiin mitään, ei tule joutua näiltä osin vastaamaan menoista, ei muista tuotteista tai materiaaleista eikä järjestelyn yleiskuluista. Tämän kohdentumisen valvominen etenkin pakkauksia tarvitsevan PK-yrittäjästä oikeusturvan näkökulmasta herättää huolta, etenkin jos koko kustannusjako on vain isojen monopoliluonteisten organisaatioiden kahden välinen kauppa ja suoraan kuitenkin tuottajaa sitova.

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Vaatus §62 siitä, että pakkausalan tuottajien on tuottajayhteisöjä muodostaessaan sisällytettävä yhteisöön mukaan myös muut materiaalit, on merkittävästi muovien kierrätystavoitteen saavuttamista ja toimintaa vaikeuttava, fokusta hajottava vaatimus. Suomen tulisi tässä noudattaa jätedirektiivin muutosdirektiiviä, joka velvoittaa entistä selvemmin kansallista lainsäätäjää huolehtimaan siitä, että tuottajille ei aiheuteta turhaa sääntelytaakkaa. Kaikkien materiaalien ottaminen jokaiseen pakkausalan tuottajayhteisöön kategorisesti, jopa sellaisten pakkausten, joita yritykset eivät käytännössä käytä, toisi nykyisille ja mahdollisesti uusille tuottajayhteisöjä perustaville yrityksille paljon lisää sääntelytaakkaa sen sijaan, että nämä voisivat toiminnassaan keskittyä niistä pakkauksista vastaamiseen, jotka tuntevat ja joita toiminnassaan todella tarvitsevat. Yhden luukun ja kaikkien tasapuolisen palvelun periaate sekä kilpailukin kautta tuleva kustannustehokkuus ovat jo Suomessa pakkaustuottajayhteisöiden toimintaa, mitä on edellytetty myös alihankintatasoilta. Perusteluissakin oikean suuntaisesti todetaan, että ”Uudelleenorganisointumisen aiheuttaisi muutosvaiheessa pakkausten tuottajille merkittävää lisätyötä olemassa olevien tuottajayhteisöjen purkamisen tai fuusioitumisen ja uuden perustamisen sekä sopimusten uusimisen tai siirtämisen muodossa. Lisäksi siirtymävaihe saattaisi hidastaa tiettyjen jätehuollon investointien käynnistymistä, joissa tuottajayhteisö olisi sopimusosapuolena.” Suomelle, jonka lähtökohdiltaan alhainen kuluttajien muovin kierrätys on juuri nyt kovalla nousu-uralla, siirtymävaihe sikäli, kun se edes toisi lopulta mihinkään uutta toimivuutta tai jäisi siirtymäksi, huonontaa muovikierrätyksen edistymistä maassamme epämääräisen ajanjakson ajaksi.

Jo nyt pakkaustuottajavastuu toimii Suomessa tehokkaasti yhden luukun periaatteella ja yhdistely muihin tuoteryhmiin on täysin mahdollista ja yritysten päätettävissä. Sitä on tehty muun muassa kierrättämällä muovisia rakennustuotteita Suomen Uusiomuovi Oy:n piirissä.

Ehdotamme poistettavaksi kansallisen monimateriaalivaatimuksen, joka vähentäisi vastuuyritysten vaikutus- ja valinnanmahdollisuuksia muodostaa haluamiaan tuottajavastuukombinaatioita. Ei ole perusteltua, että tuottajayhteisöön pitäisi kansallisesti täällä pakosti sisällyttää kaikki materiaalit, mikäli siihen liittyneet pakkaajat eivät näe sitä tarpeellisena. Jos näkevät, mikään ei estä heitä näin tekemästä jo nykyisin.

§ 63. perusteluissa todetaan seuraavaa; ” Tuottajayhteisön hallinto ja päätöksenteko tulisi järjestää siten, että tuottajien todellinen päätösvalta on oikeassa suhteessa näiden maksuvelvoitteisiin”. Eri kokoiset tuottajat ovat liittyneet tuottajayhteisöön tuottajien velvoitteidensa hoitamiseksi. Näin kaikki tuottajat ovat velvoitteen edessä tasa-arvoisia. Tuottajayhteisöissä on pyritty yritysten hyvään tasapuoliseen edustukseen, perustehtävää eli kierrätystä edistävän osaamisen hyödyntämiseen kaikilla tasoilla, mutta ei hallinnon tai päätöksenteon kautta voi antaa tai rajoittaa suhteellisia etuja tuottajille näiden koon, arvioketjuaseman, käytetyn pakkauskäärän, -lajien tai maksuosuuden perusteella. Jopa kiertotalouspaketin lainsäädäntöohjeet kieltävät tällaisen eriarvostamisen. Kun lisäksi tuotteiden kierrätysmaksut määräytyvät niiden kierrätyksen vaikeuden mukaan, olisi hyvin takaperoista, että saman tuotteen vaikeammin kierrätettäviä versioita markkinoille saattava tuottaja saisi jotenkin isomman päätösvalan asioissa suhteessa helposti kierrätettävään. Esitämme, että § 63 ja sen perustelu tarkasteltaisiin ja muotoiltaisiin uudestaan tuottajien absoluuttisen tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun näkökulmasta vastaamaan direktiivilinjaa.

”Juomapakkausten tuottaja voi huolehtia velvollisuuksistaan myös liittymällä 68 §:ssä tarkoitettuun juomapakkausten palautusjärjestelmään.” Ei kai kaikista vaan pelkästään juomapakkausten osalta? Ovatko siis juomapakkausten palautusjärjestelmät pakkausalan tuottajayhteisöjä, jota koskisivat kaikki samat avoimuus-, monimateriaali- ym velvoitteet? Jos ei, niin mikä ne ovat?

Kuka on jatkossa ns palvelupakkausten pakkaaja (take-a-way ym, jotka kuluttaja pakkaa kts), jos niiden vastuunjaon sopimusosapuolet lakkaavat nyt osin tai kokonaan olemasta.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

Suomen muoviteollisuus on hyvin monessa kohdin Jätelain sekä muun vastaavan tulevankin lakiohjauksen kohteena. Yrityksemme suunnittelevat, valmistavat, laskevat markkinoille ja kierrättävät tuotteita maassamme. Yrityksemme pakkaavat tuotteet, tuovat raaka-aineita pakattuina ja useat myyvät tuotteita verkkokaupoissa käyttäjille. Tässä olemme nyt esittäneet keskeisimmät näkemyksemme hallituksen esitykseen Jätelain muuttamisesta. Toivomme että Muoviteollisuus ry ja sen jäsenet kuullaan ja että saamme olla jatkossakin mukana elinkeinoamme koskevien lakien ja asetusten valmistelussa Suomessa.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenveto

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

Muovipakkausten keräyspisteiden määrän lisääminen tulee olemaan kiinteistökustannusten ohella hyvin merkittävä panostus ja se tulee vain muovipakkaajille.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

Haluamme todeta, että itse jätemuovien kierrätystä tai muuta hyödyntämistä edistävää ehdotuksessa on suhteellisen vähän. Pelkkä jätteiden keräily tai lajittelu ei ole vielä kierrätystä. Muoville on olemassa ja tulossa useita erilaisia hyödyntämisreittejä, mutta ne tarvitsevat muoviin keskittyneen päätösvaltaisen tuottajayhteisön.

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Kärhä Vesa
Muoviteollisuus ry